



TỔ CHỨC THỰC HIỆN KIỂM TOÁN CHI TIẾT CÁC ĐƠN VỊ CẤP HUYỆN THỰC HIỆN THEO MÔ HÌNH TỔ CHỨC CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ MỘT CẤP

• CN. DƯƠNG THÙY VÂN*

Bài viết tập trung phân tích những đặc điểm ngân sách cấp huyện của chính quyền đô thị được tổ chức theo mô hình một cấp nhằm đưa ra giải pháp tổ chức thực hiện kiểm toán các đơn vị cấp huyện trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương khi áp dụng mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp để có sự toàn diện trong hệ thống hướng dẫn kiểm toán và phù hợp với xu thế phát triển của xã hội.

Từ khóa: Chính quyền đô thị một cấp, ngân sách cấp huyện.

Organizing and implementing detailed audits of district-level units operating under a one-tier urban governance model

This article focuses on analyzing the specific characteristics of district-level budgets within one-tier urban governance model to propose solutions for organizing and implementing audits of district-level units during local budget audits when applying the one-tier urban governance model to ensure comprehensiveness in the audit guidance system and alignment with societal development trends.

Keywords: One-tier urban governance, district-level budget.

*Kiểm toán nhà nước khu vực III

Cuộc cách mạng tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị đang chuyển động mạnh mẽ từ Trung ương xuống địa phương. Tại các đô thị lớn như Thành phố Đà Nẵng, việc xây dựng mô hình tổ chức chính quyền đô thị nói chung trong đó xây dựng mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp nói riêng là một trong những yêu cầu yêu cầu khách quan, nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả quản lý nhà nước, phục vụ tốt hơn nhu cầu của người dân, đáp ứng yêu cầu phát triển đô thị bền vững và hội nhập quốc tế.

Đến năm 2025, nước ta có hai mô hình về tổ chức chính quyền đô thị được tổ chức trong phạm vi nội thành của thành phố trực thuộc Trung ương, bao gồm: mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp, mô hình này hiện đang được triển khai tại Thành phố Hồ Chí Minh và Thành phố Đà Nẵng; mô hình tổ chức chính quyền đô thị hai cấp, mô hình này hiện đang được áp dụng ở Thành phố Hà Nội.

Trong bối cảnh các địa phương có sự thay đổi lớn về cơ cấu, hình thức tổ chức, phân cấp điều hành, tổ chức, quản lý tài chính và ngân sách nhà nước so với mô hình trước đây, hoạt động kiểm toán của Kiểm toán nhà nước cũng cần có sự điều chỉnh tương ứng để bảo đảm tính thống nhất, thông suốt, hiệu lực, hiệu quả trong quá trình kiểm toán.

Hiện nay, quy trình kiểm toán ngân sách địa phương của Kiểm toán nhà nước chưa hướng dẫn phương pháp tổ chức kiểm toán khi các đơn vị cấp huyện thực hiện mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương. Qua đó, cho thấy sự cần thiết phải đưa ra những giải pháp tổ chức thực hiện kiểm toán các đơn vị cấp huyện trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương khi áp dụng mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp để có sự toàn diện trong hệ thống hướng dẫn kiểm toán và phù hợp với xu thế phát triển của xã hội.

1. Tổng quan về mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp

1.1. Giới thiệu

Tổ chức chính quyền địa phương được Điều 111 Hiến pháp năm 2013 quy định: “Cấp chính quyền địa phương gồm có Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân được tổ chức phù hợp với đặc điểm nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt do luật định”.

Luật số 47/2019/QH14 ngày 22/11/2019 Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Chính phủ số 76/2015/QH13 và Luật Tổ chức chính quyền địa phương số 77/2015/QH13 quy định “chính quyền địa phương được tổ chức ở các đơn vị hành chính của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam quy định tại Điều 2 của Luật này¹ phù hợp với đặc điểm nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt”.

Chính quyền đô thị là một dạng cụ thể của chính quyền địa phương, được tổ chức phù hợp với các đặc điểm của đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội và các điều kiện tự nhiên của đô thị, nhằm quản lý đô thị và mang đầy đủ đặc điểm cơ bản của chính quyền địa phương. Chính quyền đô thị vừa thể hiện các vấn đề chung của chính quyền địa phương về bản chất, vị trí, vai trò, chức năng đại diện của nhân dân và các mối quan hệ giữa chính quyền các cấp theo quy định của pháp luật, vừa thể hiện các yêu cầu đặc thù riêng của phương thức tổ chức, quản lý và phát triển đô thị.

Hiện nay, nước ta đang có hai mô hình về tổ chức chính quyền đô thị, bao gồm:

- Mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp: được tổ chức trong phạm vi nội thành của thành phố trực thuộc Trung ương. Trong đó, chỉ có một cơ quan đại diện là Hội đồng nhân dân thành phố và không tổ chức Hội đồng nhân dân ở quận và

¹Điều 2. Đơn vị hành chính: Các đơn vị hành chính của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam gồm có:

1. Tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi chung là cấp tỉnh);

2. Huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương (sau đây gọi chung là cấp huyện);

3. Xã, phường, thị trấn (sau đây gọi chung là cấp xã);

4. Đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt.

phường và Ủy ban nhân dân ở cả ba cấp hành chính (Ủy ban nhân dân thành phố, Ủy ban nhân dân quận, Ủy ban nhân dân phường). Mô hình này hiện đang được triển khai tại Thành phố Hồ Chí Minh, Thành phố Hải Phòng và Thành phố Đà Nẵng.

- Mô hình tổ chức chính quyền đô thị hai cấp: được tổ chức ở khu vực nội thành của thành phố trực thuộc Trung ương. Trong đó, có hai cơ quan đại diện là Hội đồng nhân dân thành phố và Hội đồng nhân dân quận, không tổ chức Hội đồng nhân dân ở phường, có đủ ba cấp hành chính là Ủy ban nhân dân thành phố, Ủy ban nhân dân quận và Ủy ban nhân dân phường. Mô hình này hiện đang được áp dụng ở Thành phố Hà Nội.

Theo quy định tại Điều 4 Nghị quyết 136/2024/QH15 quy định tổ chức chính quyền đô thị tại Thành phố: Chính quyền địa phương ở Thành phố là cấp chính quyền địa phương, gồm có Hội đồng nhân dân Thành phố và Ủy ban nhân dân Thành phố. Chính quyền địa phương ở các quận thuộc Thành phố là Ủy ban nhân dân quận. Ủy ban nhân dân là cơ quan hành chính nhà nước ở quận, thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn theo quy định của Nghị quyết này và theo phân cấp, ủy quyền của Ủy ban nhân dân Thành phố, Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố. Chính quyền địa phương ở các phường thuộc quận tại Thành phố là Ủy ban nhân dân phường. Ủy ban nhân dân phường là cơ quan hành chính nhà nước ở phường, thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn theo quy định của Nghị quyết này và theo phân cấp, ủy quyền của Ủy ban nhân dân Thành phố, Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố, Ủy ban nhân dân quận, Chủ tịch Ủy ban nhân dân quận. Việc tổ chức chính quyền địa phương ở các đơn vị hành chính khác của Thành phố được thực hiện theo quy định của Luật Tổ chức chính quyền địa phương.

1.2. Ảnh hưởng của mô hình đến quá trình thực hiện kiểm toán của Kiểm toán nhà nước

Thành phố Đà Nẵng bắt đầu thực hiện thí điểm mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp theo Nghị quyết số 119/2020/QH14 của Quốc hội từ

ngày 01/7/2021 và chính thức thực hiện chính quyền đô thị từ ngày 01/01/2025 (theo Nghị quyết số 136/2024/QH15). Đáng chú ý, về mặt chính quyền, Thành phố Đà Nẵng được tổ chức thành một cấp chính quyền địa phương gồm Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân, chỉ còn cấp ngân sách thành phố và ngân sách huyện Hòa Vang (gồm ngân sách huyện và ngân sách các xã). Ủy ban nhân dân các quận, phường là cơ quan hành chính nhà nước ở quận, phường thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của đơn vị dự toán theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước và các văn bản pháp luật hướng dẫn liên quan. Đã dẫn đến những sự thay đổi về: (i) Cơ cấu, tổ chức, bộ máy, chức năng, nhiệm vụ của từng cơ quan, đơn vị; (ii) Cơ chế, chính sách tài chính, kế toán đơn vị áp dụng thay đổi theo loại hình mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp; (iii) Cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố về quản lý tài chính, ngân sách nhà nước; quản lý đầu tư; quản lý quy hoạch, đô thị, tài nguyên, môi trường... (iv) Các chính sách, cơ chế riêng do Thành phố ban hành để giải quyết những vướng mắc, phát sinh trong quá trình thực hiện mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp... như:

- Thành phố không còn tổ chức Hội đồng nhân dân quận, phường. Ủy ban nhân dân Thành phố căn cứ vào Nghị quyết của Hội đồng nhân dân Thành phố, quyết định giao và điều chỉnh nhiệm vụ thu, chi ngân sách cho các quận, phường trực thuộc, quyết định chủ trương, biện pháp triển khai thực hiện ngân sách địa phương, bao gồm ngân sách quận, phường. Trong mô hình này, Ủy ban nhân dân quận, phường thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của đơn vị dự toán ngân sách theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước.

- Đối với lĩnh vực đầu tư, thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư chương trình, dự án nhóm B, nhóm C sử dụng vốn đầu tư công thuộc quận, phường quản lý theo quy định của Luật Đầu tư công được giao cho Ủy ban nhân dân thành phố. Cấp quận không còn thẩm quyền quyết định chủ trương đầu tư. Ủy ban nhân dân quận chỉ thực hiện



đề xuất chủ trương đầu tư chương trình, dự án đầu tư công sử dụng vốn ngân sách nhà nước với Ủy ban nhân dân thành phố; tham gia ý kiến về chủ trương đầu tư dự án thuộc thẩm quyền quyết định của cơ quan, cá nhân có thẩm quyền mà Luật Đầu tư công quy định phải có sự tham gia ý kiến của Hội đồng nhân dân cấp huyện; tổ chức thực hiện chương trình, dự án đầu tư công và các quy hoạch trên địa bàn quận theo phân cấp quản lý. Mặt khác, về bố trí kế hoạch vốn đầu tư công hằng năm, Ủy ban nhân dân thành phố trực tiếp giao danh mục chi tiết các dự án được bố trí kế hoạch vốn đầu tư công hằng năm trên cơ sở tổng số vốn phân cấp được Hội đồng nhân dân thành phố quyết nghị (cấp quận không còn là một cấp ngân sách nên không còn vốn phân cấp và thay thế là vốn bố trí cho các công trình dân sinh).

- Ủy ban nhân dân các quận, phường không còn là một cấp ngân sách, toàn bộ các khoản thu ngân sách quận, phường được hưởng 100% và các khoản thu phân chia được điều chỉnh toàn bộ về ngân sách Thành phố và do Đội Thuế cấp huyện

quản lý trực tiếp. Dự toán thu ngân sách nhà nước (thuế, phí) do Đội Thuế cấp huyện xây dựng gửi Chi cục Thuế khu vực tổng hợp để xây dựng dự toán thu của thành phố. Quyết toán thu ngân sách nhà nước (thuế, phí) do Đội Thuế cấp huyện quản lý thu không tổng hợp vào dự toán, quyết toán của Ủy ban nhân dân các quận, phường thực hiện mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp mà được tổng hợp và dự toán, quyết toán thu ngân sách Thành phố.

2. Thực trạng kiểm toán ngân sách địa phương tại các đơn vị cấp huyện thực hiện mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp

Việc triển khai mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp đã và đang tạo ra nhiều thay đổi quan trọng trong công tác quản lý tài chính tại các cấp quận, phường. Theo mô hình này, Ủy ban nhân dân quận, phường không còn là một cấp ngân sách mà trở thành đơn vị dự toán cấp I, trực thuộc Ủy ban nhân dân thành phố. Điều này không chỉ thay đổi phương thức quản lý ngân sách mà còn ảnh hưởng trực tiếp đến quy trình kiểm toán ngân sách địa

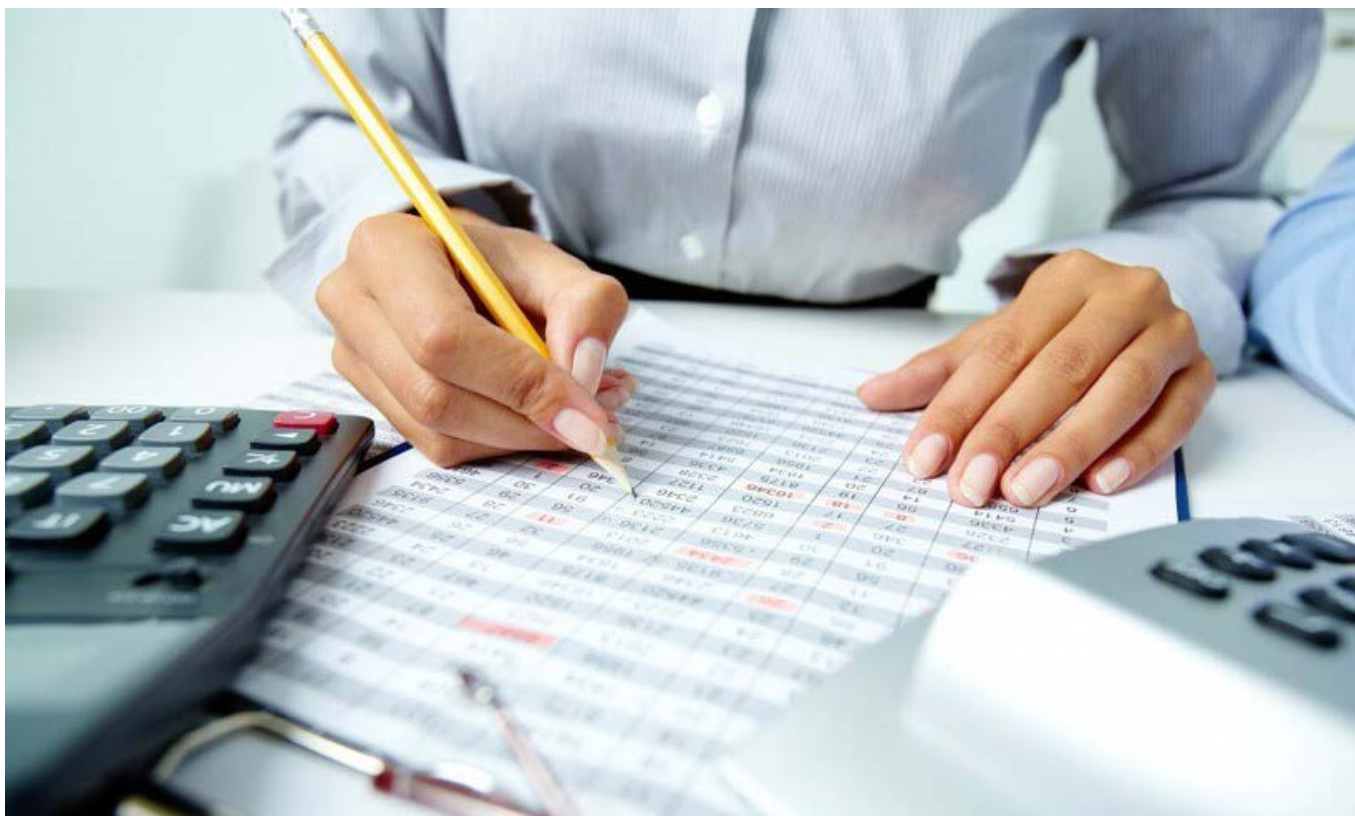
phương tại các đơn vị cấp huyện. Dưới đây là một số thực trạng nổi bật:

Thứ nhất, Trong mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp về công tác tài chính, Ủy ban nhân dân quận, phường không còn là một cấp ngân sách mà là đơn vị dự toán cấp I, tuy nhiên, khác với đơn vị dự toán cấp I đơn thuần quản lý một số lĩnh vực được phân công, ủy quyền, thì Ủy ban nhân dân quận, phường là đơn vị dự toán cấp I nhưng có đặc thù là đơn vị quản lý địa bàn dân cư, thực hiện công tác điều hành, phát triển kinh tế - xã hội của quận, phường, thực hiện các nhiệm vụ cấp bách, quan trọng và phát sinh đột xuất trong năm trên địa bàn. Việc áp dụng đơn thuần quy trình kiểm toán đơn vị dự toán thuần túy trước đây vào quá trình kiểm toán các quận, phường khi tổ chức mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp sẽ không phù hợp với phạm vi lĩnh vực, nhiệm vụ được giao, quy mô tổ chức các hoạt động của quận, phường để có thể đưa ra một đánh giá đầy đủ, xác nhận tổng thể phù hợp với mục tiêu của Ngành, cuộc kiểm toán đặt ra. Mặt khác, nếu áp dụng phương pháp kiểm toán như kiểm toán khi quận, phường là một cấp ngân sách thì không phù hợp với các quy định quản lý tài chính, ngân sách nhà nước của địa phương hiện hành. Do đó, cần có sự điều chỉnh phù hợp trong cách tiếp cận kiểm toán để phản ánh đúng vai trò, trách nhiệm và phạm vi quản lý của Ủy ban nhân dân quận, phường trong mô hình mới. Việc thiếu đi một cơ chế kiểm toán phù hợp với tính linh hoạt của hoạt động tài chính tại Ủy ban nhân dân quận, phường có thể làm giảm hiệu quả của cuộc kiểm toán, không đảm bảo đánh giá đúng thực trạng sử dụng ngân sách nhà nước.

Thứ hai, Chưa có hướng dẫn cụ thể về kiểm toán trong mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp: Hiện nay, quy trình kiểm toán ngân sách địa phương ban hành kèm theo Quyết định số 111/QĐ-KTNN ngày 04/02/2021 của Kiểm toán nhà nước vẫn đang dựa trên mô hình tổ chức cũ, chưa hướng dẫn phương pháp tổ chức kiểm toán khi các đơn vị cấp huyện thực hiện mô hình tổ chức chính quyền

đô thị một cấp trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương. Điều này dẫn đến thực tế kiểm toán viên gặp nhiều khó khăn trong việc áp dụng các phương pháp kiểm toán phù hợp với đặc điểm tài chính - ngân sách mới của Ủy ban nhân dân quận, phường. Việc sử dụng quy trình kiểm toán cũ có thể không phản ánh đầy đủ, chính xác hoạt động tài chính của quận, phường sau khi chuyển đổi sang mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp. Một số nội dung kiểm toán chưa được cập nhật để đánh giá đúng vai trò, trách nhiệm của Ủy ban nhân dân quận, phường trong việc điều hành, quản lý kinh tế - xã hội và ngân sách địa phương. Qua đó cho thấy sự cần thiết phải đưa ra những giải pháp tổ chức kiểm toán các đơn vị cấp huyện trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương khi áp dụng mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp để có sự toàn diện trong hệ thống hướng dẫn kiểm toán và phù hợp với xu thế phát triển của xã hội.

Thứ ba, Thay đổi trong hệ thống báo cáo tài chính và quyết toán ngân sách: Việc Ủy ban nhân dân quận, phường chuyển từ một cấp ngân sách sang đơn vị dự toán cấp I đã kéo theo sự thay đổi lớn về hệ thống mẫu biểu báo cáo tài chính, báo cáo quyết toán quy trình quyết toán ngân sách. Trước đây, Ủy ban nhân dân quận, phường có cơ chế báo cáo tài chính, báo cáo quyết toán theo cấp ngân sách, nhưng hiện nay, khi là đơn vị dự toán cấp I, hệ thống báo cáo cần được điều chỉnh để phù hợp với phương thức quản lý tài chính mới. Tuy nhiên, các mẫu biểu và hồ sơ kiểm toán hiện nay được ban hành theo Quyết định số 01/2023/QĐ-KTNN ngày 10/01/2023 của Kiểm toán nhà nước, chưa thực sự phù hợp với mô hình chính quyền đô thị một cấp, điều này dẫn đến sự thiếu đồng bộ trong quá trình lập báo cáo, kiểm tra, đánh giá và xác nhận số liệu tài chính, gây khó khăn cho cả đơn vị được kiểm toán và kiểm toán viên. Ngoài ra, việc chưa có các biểu mẫu báo cáo phù hợp cũng làm tăng áp lực trong việc tổng hợp, trình bày thông tin tài chính, ảnh hưởng đến chất lượng của cuộc kiểm toán ngân sách địa phương.



3. Đề xuất phương án, giải pháp tổ chức kiểm toán chi tiết các đơn vị cấp huyện thực hiện theo mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp tại Thành phố Đà Nẵng

Tại Kết luận số 137/KL-TW ngày 28/3/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về Đề án sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp đã có ý kiến kết thúc hoạt động của đơn vị hành chính cấp huyện hiện nay kể từ ngày 01/7/2025 sau khi Hiến pháp năm 2013 (sửa đổi) và Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2025 (sửa đổi) có hiệu lực thi hành.

Hiện nay, Thành phố Đà Nẵng vẫn tiếp tục thực hiện mô hình chính quyền đô thị một cấp theo Nghị quyết số 136/2024/QH15 (có hiệu lực từ ngày 01/01/2025). Về định hướng phát triển của Thành phố sau khi sáp nhập, ngày 29/3/2025, Tổng Bí thư Tô Lâm đã có buổi làm việc về tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố Đà Nẵng, nhiệm kỳ 2020-2025, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Nam, nhiệm kỳ 2020-2025 và phương hướng thực hiện nhiệm vụ trong thời

gian tới với Ban Thường vụ Thành ủy Đà Nẵng và Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Nam. Tại cuộc họp, Bí thư Thành ủy Đà Nẵng đề nghị Bộ Chính trị cho phép Đà Nẵng (sau khi hợp nhất với tỉnh Quảng Nam thành đơn vị hành chính mới) được tiếp tục kế thừa toàn bộ định hướng phát triển theo Kết luận số 79 ngày 13/5/2024 của Bộ Chính trị, Nghị quyết số 136/2024/QH15 của Quốc hội về cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố. Các quy hoạch được phê duyệt giữa hai địa phương tiếp tục được thực hiện và vừa làm, vừa điều chỉnh phù hợp với định hướng, quy mô mới. Kết luận tại buổi làm việc Tổng bí Thư Tô Lâm yêu cầu “xây dựng Đà Nẵng - Quảng Nam mới trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo, công nghệ cao và khởi nghiệp quốc gia; triển khai ngay mô hình chính quyền số, đô thị thông minh, nền hành chính hiện đại”.

Như vậy, mô hình chính quyền đô thị một cấp theo Nghị quyết số 136/2024/QH15 vẫn phù hợp với định hướng phát triển trong giai đoạn tiếp theo của Thành phố. Sau khi thực hiện sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính, chính quyền Thành phố sẽ gồm chính quyền địa phương cấp thành phố và chính quyền cấp cơ sở (xã, phường).

Từ những thực trạng trên cho thấy sự cần thiết phải điều chỉnh quy trình, phương pháp kiểm toán tại các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương để phù hợp với mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp, nhằm làm rõ, bảo đảm tính thống nhất, thông suốt, hiệu lực, hiệu quả trong quá trình kiểm toán: (i) Cần ban hành hướng dẫn kiểm toán riêng cho chính quyền cấp cơ sở trong mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp, đảm bảo tính đồng bộ và hiệu quả. (ii) Quy trình kiểm toán cần được điều chỉnh linh hoạt, phù hợp với phạm vi, đặc thù hoạt động của chính quyền cấp cơ sở. (iii) Cần cập nhật hệ thống mẫu biểu và hồ sơ kiểm toán, đảm bảo phản ánh đúng bản chất hoạt động của chính quyền cấp cơ sở trong mô hình mới. Cụ thể:

Thứ nhất, Các thông tin, các nội dung kiểm toán liên quan đến quản lý, điều hành và thu, chi ngân sách của địa phương cần tách biệt rõ phạm vi nhiệm vụ do các cơ quan cấp trên thực hiện và nhiệm vụ do chính quyền cấp cơ sở thực hiện. Cần thu thập tài liệu phù hợp với những đặc trưng riêng biệt của quá trình tổ chức, thực hiện của địa phương từ đó đưa ra phương pháp tiếp cận, thu thập tài liệu tương ứng để đặt ra mục tiêu kiểm toán, thiết kế các nội dung kiểm toán phù hợp với những điều chỉnh trong cơ cấu tổ chức, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy chính quyền và của mỗi đơn vị khi thực hiện mô hình chính quyền đô thị một cấp.

Thứ hai, Khi lập kế hoạch kiểm toán của Đoàn kiểm toán, kế hoạch kiểm toán chi tiết tại các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở cần điều chỉnh cách tiếp cận kiểm toán: Trước đây, Kiểm toán nhà nước kiểm toán ngân sách cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở với tư cách một cấp ngân sách, nhưng khi chỉ là đơn vị dự toán, Kiểm toán nhà nước cần thay đổi cách tiếp cận, tập trung vào kiểm toán tuân thủ và kiểm toán hoạt động (quá trình thực hiện dự toán và hiệu quả sử dụng ngân sách). Khi đánh giá mức độ rủi ro kiểm toán cần lưu ý đánh giá rủi ro kiểm toán đối với khoản chưa phân bổ do các nội dung

chỉ do thủ trưởng cơ quan chính quyền cấp cơ sở quyết định chi, tiềm ẩn các sai sót, trùng lặp giữa các lĩnh vực, nội dung chi, định mức chi, sử dụng sai mục đích nguồn kinh phí... Ngoài ra, cần tập trung một số nội dung: (i) Trọng tâm kiểm toán sẽ chuyển từ kiểm toán thu - chi ngân sách sang kiểm toán việc quản lý, sử dụng dự toán do cấp trên giao. Vì vậy cần tập trung vào kiểm toán công tác quản lý và điều hành ngân sách và các hoạt động có liên quan của các đơn vị dự toán cấp I, cấp II. Đánh giá và xác nhận tính đúng đắn, trung thực của báo cáo quyết toán của các đơn vị; phát hiện kịp thời hành vi tham nhũng, lãng phí và sai phạm trong quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công của các đơn vị. (ii) Tập trung công tác lập, phân bổ và giao dự toán không đúng nội dung nguồn kinh phí hoặc giao nhưng chưa xác định nhiệm vụ chi, các khoản chi đối với nguồn kinh phí do chính quyền cấp cơ sở quyết định... Tăng cường kiểm toán vào các khoản chi lớn và các chương trình, dự án quan trọng. (iii) Một số nội dung kiểm toán lưu ý lược bỏ khi xây dựng nội dung kiểm toán chi thường xuyên ngân sách của cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở: Kiểm toán nguồn tăng thu, thường vượt thu, dự phòng ngân sách, kết dư ngân sách, điều hành chi ngân sách địa phương trong điều kiện địa phương hụt thu; kiểm toán các khoản chi bổ sung cho ngân sách cấp dưới, chi nộp ngân sách cấp trên...

Thứ ba, Đối với lĩnh vực thu ngân sách nhà nước (thuế, phí): (i) Công tác lập đề cương khảo sát, thực hiện khảo sát, lập kế hoạch kiểm toán tổng quát đối với các nội dung thu ngân sách của các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở do nhóm khảo sát tại Chi cục Thuế khu vực thực hiện. Đồng thời, tổ chức thu thập thông tin liên quan đến công tác quản lý thu ngân sách nhà nước tại các Đội Thuế làm cơ sở lựa chọn đầu mối kiểm toán chi tiết, mục tiêu và nội dung kiểm toán khi xây dựng kế hoạch kiểm toán tổng quát và chi tiết tại các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở. Việc thực hiện kiểm toán đối với nội dung thu ngân sách tại các địa phương cấp cơ sở sẽ có thể

được giao cho Tổ kiểm toán tổng hợp tại Chi cục Thuế khu vực thực hiện hoặc Tổ kiểm toán tại các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở sẽ thực hiện kiểm toán các nội dung liên quan đến công tác quản lý thu ngân sách nhà nước tại các Đội Thuế. Tuy nhiên, các kết quả kiểm toán chi tiết tại chính quyền cấp cơ sở tương ứng với các nội dung thu ngân sách nhà nước thuộc nhiệm vụ của các Đội Thuế sẽ phản ánh, tổng hợp kết quả kiểm toán tại biên bản kiểm toán tại Cơ quan Thuế.

Thứ tư, Đề xuất một số thủ tục kiểm toán khi thực hiện kiểm toán chi tiết các cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở thực hiện theo mô hình tổ chức chính quyền đô thị một cấp trong cuộc kiểm toán ngân sách địa phương: (i) Các nội dung khảo sát và thu thập thông tin tài liệu; (ii) Một số nội dung kiểm toán được đề xuất. (iii) Chi tiết hướng dẫn thực hiện một số nội dung kiểm toán lưu ý. (iii) Mẫu Biên bản kiểm toán tại cơ quan hành chính thuộc chính quyền cấp cơ sở. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Tổ chức Chính phủ và Luật Tổ chức chính quyền địa phương;
2. Luật Ngân sách nhà nước 2015 số 83/2015/QH13;
3. Luật Đầu tư công 2019 số 39/2019/QH14; Luật Đấu thầu 2013 số 43/2013/QH13, Luật Đấu thầu 2023 số 22/2023/QH15;
4. Nghị quyết số 119/2020/QH14 ngày 19/6/2020 về thí điểm tổ chức mô hình tổ chức chính quyền đô thị và cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Đà Nẵng do Quốc hội ban hành;
5. Nghị quyết số 136/2024/QH15 ngày 26/06/2024 tổ chức chính quyền đô thị và thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Đà Nẵng do Quốc hội ban hành;
6. Kết luận số 137/KL-TW ngày 28/3/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về Đề án sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp;
7. Bộ Nội vụ, Đề án thí điểm mô hình chính quyền đô thị, năm 2013;
8. Các Quyết định của Tổng Kiểm toán nhà nước về ban hành quy trình kiểm toán của Kiểm toán nhà nước và các quy trình, hướng dẫn kiểm toán theo từng lĩnh vực;
9. Bài viết “Chính quyền đô thị ở Việt Nam từ góc độ thực tiễn quản lý”, Tạp chí Quản lý nhà nước, tháng 8/2020 Tác giả Lê Cẩm Hà;
10. Bài viết “Mô hình tổ chức chính quyền đô thị ở Việt Nam hiện nay và một số vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện” Tác giả Nguyễn Bích Thủy - Vụ chính quyền địa phương, Bộ Nội vụ, Tạp chí Tổ chức nhà nước số 9/2021;
11. Bài viết “Chính quyền đô thị và vấn đề xây dựng chính quyền đô thị tại Việt Nam” tác giả TS. Lê Đức Viên, Trang thông tin Sở Khoa học và Công nghệ thành phố Đà Nẵng tháng 11/2021;
12. Bài viết “Tổng Bí thư Tô Lâm: Sáp nhập Quảng Nam và Đà Nẵng để phát triển với tầm nhìn mới” tác giả Hồ Giáp và Nguyễn Hiền Trang, Vietnamnet.vn ngày 29/3/2025.

Ngày nhận bài: 24/02/2025
Ngày chỉnh sửa: 18/3/2025
Ngày duyệt đăng: 24/3/2025